HOLLOLAN KUNTA

KULTTUURIYMPÄRISTÖTYÖRYHMÄN KOKOUS 3/2026

Aika maanantai 7.9.2026 klo 14–16.30
Paikka Hollolan pääkirjaston kokoushuone, Nuottikuja 2, 15870 Hollola tai Teams-yhteys

Läsnä Hanna Kaitila, esittelijä, kulttuurituottaja, vapaa-aikapalvelut, Hollolan kunta
Satu Taivaskallio, esittelijä, rakennustutkija, Lahden museot
Elisa Lindell, esittelijä, vastuumuseotutkija, Lahden museot
Ritva Ruponen, esittelijä, korjausrakentamisen asiantuntija, Lahden museot (Teams)
Anna-Riikka Vaden, asiantuntija, vastuumuseotutkija, Lahden museot (Teams)
Heidi Roisko, esittelijä, puheenjohtaja, Koski-seura ry
Anni Salila, esittelijä, puheenjohtaja, Hollolan Kotiseutuyhdistys ry
Arto Nuuttila, esittelijä, kiinteistöpäällikkö, Hollolan Tilapalvelu Oy
Pentti Klemetti, esittelijä, arkkitehti, yleiskaavoittaja, elinv. palvelualue, Hollolan kunta
Sini Utriainen, esittelijä, kaavoittaja, elinvoiman palvelualue, Hollolan kunta
Mervi Pajula-Matiskainen, sihteeri, vapaa-aikapalv., palvelusihteeri, Hollolan kunta
Annariina Keto, esittelijä, projektiasiantuntija, elinv. palvelualue, Hollolan kunta (Teams)

Poissa Lassi Puodinketo, puheenjohtaja, vapaa-aikapäällikkö, Hollolan kunta

1. Kokouksen avaus

Kulttuuriympäristötyöryhmän puheenjohtajan, vapaa-aikapäällikkö Lassi Puodinkedon poissa ollessa, kokouksen avasi ja läsnäolijat tervetulleiksi toivotti kulttuurituottaja Hanna Kaitila. Hän toimi myös kokouksen puheenjohtajana.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio on viety tiedoksi 19.8.2026 sivistys- ja hyvinvointivaliokunnalle, 17.8.2026 kunnanhallitukselle ja 18.8.2026 elinvoimavaliokunnalle. Ennen valiokuntiin ja kunnanhallitukseen viemistä muistio lähetettiin kommenteille, joiden perusteella muistioon tehtiin tarvittavat korjaukset.

4. Lahden museoiden ajankohtaiset kuulumiset, esittelijä korjausrakentamisen asiantuntija Ritva Ruponen, vastuumuseotutkija Anna-Riikka Vaden ja vastuumuseotutkija Elisa Lindell

Ritva Ruponen esittäytyi ja kertoi avustusten hakemisesta rakennusten kunnostamiseen, Museoviraston entistämisavustuksesta ja Elinvoimakeskuksen rakennusperinnön hoitoavustuksesta. Liite1.

Anna-Riikka Vaden tutustutti kokouksen osallistujat Collecte-kulttuuriympäristö-järjestelmään, johon tallennetaan Hollolassakin tehtyjä selvityksiä.

Samalla Anna-Riikka muistutti, että museoviraston myöntämät paikallismuseoiden hankeavustukset tulevat taas syksyllä hakuun ja niitä voi myös kunnat hakea omaan museotoimintaansa; museorakennusten korjaamiseen ja muuhun museotoimintaan sekä museotoiminnan kehittämiseen. Avustukset kattavat 80 % hankkeen kustannuksista.

Collecte-kulttuuriympäristöjärjestelmästä on toteutettu rajapinta Trimbleen (paikkatietojärjestelmä), johon on mahdollista saada Hollolan aineistot näkyviin. Rajapinta on maksullinen. Järjestelmätoimittaja perii maksua 759,90 €/v (alv 0 %).

Mikäli kunta haluaa ottaa järjestelmän käyttöön, niin Collecte kulttuuriympäristön tietojärjestelmän rajapinnan käyttöönotosta voi olla yhteydessä Userix Oy:n Mikko Solaan mikko.sola@userix.fi .

Elisa Lindell kertoi, että työn alla on Päijät-Hämeen julkisen taiteen käsikirja. Käsikirja antaa ohjeita ja käytännön apua julkisen taiteen hankkimiseksi työntekijöille, jotka työskentelevät kulttuurin, kaupunkisuunnittelun ja -intran parissa.

Elisa kehotti pohtimaan mm.:

- miten kunnassamme prosessin pitäisi mennä, jotta hankesuunnitelmiin saataisiin taide mukaan
- millaista kuntien välistä yhteistyötä voisi julkisen taiteen tiimoilta olla tulevaisuudessa
- hanke-esimerkkejä, millaisia niiden tulisi olla, jotta ne palvelisivat kuntia parhaiten

Varsinkin esimerkkihankkeiden kuvauksia kaivataan. Mikäli ehdotuksia syntyy, voi olla yhteydessä Lahden museoihin. Liite 2.

Kulttuuriympäristötyöryhmä suosittaa, että taide ja taiteilija on otettava mukaan jo hankesuunnitteluvaiheessa; mitä aikaisemmin, sitä parempi. Esimerkiksi Hollola-taloon ehtii vielä suunnitella taidetta, sillä talo on vielä suunnitteluvaiheessa. Myös talousarviosuunnittelussa on varauduttava mahdollisiin taidehankintoihin. Museon lausuntomenettely ei ole näiden asioiden ajamiseksi paras tapa, sillä silloin ollaan jo myöhässä.

5. Valmistuneet RHS-selvitykset: Pyhäniemen koulun RHS-selvitys ja Herralan koulun RHS-selvitys sekä Tiilikankaan koulun selvitystarve, esittelijä arkkitehti, yleiskaavoittaja Pentti Klemetti

Herralan koulun rakennushistoriaselvityksen on tehnyt arkkitehtitoimisto Ark-byroo oy. Selvityksessä on käyty perusteellisesti, kattavasti ja ansiokkaasti läpi koulun historia ja rakennuksen nykytila: sisätilat, julkisivut ja pihapiiri sekä asema kyläkuvassa.

”Herralan koulu edustaa arkkitehtuuriltaan rakennusaikakaudelleen tyypillistä rationaalista koulusuunnittelua.”

”Herralan koulu on maantieteellisesti laajalla Hollolan kunnan alueella harvoja 1970-luvulla rakennettuja ja lienee ainoa alueella säilynyt aikakauden koulurakennus. Kyseessä ei kuitenkaan ole valtakunnallisesti harvinainen tai arkkitehtonisesti ainutlaatuinen rakennustyyppi.”

”Rakennuksella voidaan nähdä olevan paikalliseen identiteettiin sidottua historiallista arvoa osana Herralan taajaman kehittymistä.”

”Rakennuksen arkkitehtuurin tavanomaisuudesta ja alkuperäisyyttä heikentävistä muutoksista johtuen rakennuksella ei kuitenkaan ole tehdyn selvityksen pohjalta selkeitä suojeluperusteita.”

Pyhäniemen koulun rakennushistoriaselvityksen on tehnyt arkkitehtitoimisto Arkbyroo oy. Selvityksessä on käyty kattavasti läpi koulun historia ja rakennuksen nykytila.

”Pyhäniemen koulurakennus edustaa 1950-luvun kouluarkkitehtuurille ominaista pelkistettyä ja käytännönläheistä suunnittelua. Selkeälinjainen, suorakulmainen rakennus on ulkomuodoltaan tyypillinen jälleenrakennuskauden maaseutukoulu harjakattoineen, säännönmukaisine ikkunajakoineen ja rapattuine julkisivuineen.”

”Laajojen muutosten ja laajennusten myötä rakennuksen alkuperäisyys on kuitenkin kärsinyt ja monia kohteen alkuperäiselle arkkitehtuurille olennaisia piirteitä on poistettu. Ympäröivät asuinalueet eivät myöskään muodosta erityisesti 1950-lukua edustavaa tai ajallisesti yhtenäistä kokonaisuutta, eikä pääosin metsän katveeseen jäävä koulu muodostu kyläkuvassa tunnistettavaksi maamerkiksi. Näin ollen kohteessa ei tehdyn selvityksen pohjalta nähdä olevan selkeitä perusteita suojelulle.”

Selvitykset on tehty. Tässä vaiheessa suojelumääräyksiä ei ole tulossa eikä asemakaavan laatiminen ole käynnistymässä selvitysten pohjalta.

Sini esitti kysymyksen voisiko Tiilikankaan koulusta tehdä aikaisemmin keskustelussa olleen rakennushistoriallisen selvityksen tilalle kevyemmän dokumentoinnin, koska koulusta ollaan luopumassa ja purkulupa on jo saatu? Koulua ei ole strategisessa yleiskaavassa merkitty mahdolliseksi paikallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristökohteeksi eikä tähän mennessä tunnistettu erityiseksi potentiaaliseksi kohteeksi. Toisaalta on hyvä, että dokumentoidaan myös katoavaa perinnettä tietokantaan muistoksi.

Keskusteltiin omaehtoisen kevyen dokumentoinnin tekemisestä. Tällöin säästyisi selvityskustannuksia, kun tehdään sisäisesti kevyempi selvitys. Lahden museot kannattaa ajatusta. Kaavoituksesta Sini, Pentti tai Henna Kurosawa tekevät Tiilikankaan koulusta omaehtoisen dokumentoinnin. Syyskuun viimeinen viikko on aikaa kuvata rakennusta, sillä purku alkaa lokakuun puolessa välissä.

6. Hämeenkosken kotiseutumuseon pihapiirissä sijaitseva korsu, esittelijä Hanna Kaitila

Hämeenkosken kotiseutumuseon alueen korsu oli 10.6.2026 käsiteltävänä sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan kokouksessa (asia: HOLDno-2025–132, § 86).

Esittelijä, sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kim Strömmerin ehdotus:

”Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta museotoiminnasta vastaavana valiokuntana toteaa, että korsulla on paikalliskulttuurillista merkitystä, mutta se ei kuulu museon kokoelmakokonaisuuteen eikä sen purkamiselle ole estettä. Nykyinen korsumallinnus on todettu turvallisuusrikiksi ja sitä ei tilapalveluiden selvityksen perusteella voi enää kunnostaa. Korsun nykyinen sijainti vaikeuttaa lisäksi museon pihasuunnittelua, pintavesien hallintaa ja alueen muuta kunnostamista. Kokonaisarvion perusteella on

perusteltua poistaa korsu museon pihapiiristä ja arvioida erikseen mahdollisuus toteuttaa korsumallinnus muualla Hämeenkoskella."

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti kuitenkin yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun. Valiokunnalle on toimitettava päätöksenteon tueksi esittelyssä viitatut asiakirjat: Kulttuuriympäristötyöryhmän kokousmuistiot/ otteet 22.10.2024 ja 23.9.2025, Kosken H.L. Sotaveteraanien kunnostuspyyntö 25.1.2025 ja Tilapalveluiden lausunto 27.3.2026.

7. Muut esille tulevat asiat

1. Pohdittiin kulttuuriympäristötyöryhmän Teams-tiimin kansion käyttöä. Hanna oli kutsunut työryhmän jäsenet Teams-ryhmään. Alustavan kyselyn pohjalta kansion käyttö toimisi myös ulkopuolisilla jäsenillä. Jatkossa kaikki kulttuuriympäristö-työryhmän materiaali tallennetaan kyseiseen Teams-kansioon.

2. Kulttuuriympäristötyöryhmän työskentelyssä on todettu tarve varapuheenjohtajan nimeämiselle. Varapuheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti kulttuurituottaja Hanna Kaitila.

3. Hanna otti esille Hollola-talon tilat liittyen taide- ja museokokoelman säilytykseen. Tällä hetkellä kyseisiä kokoelmia säilytetään väliaikaisvarastossa. Säilytyksessä huomioitava myös erityis- ja olosuhdevaatimukset taiteelle ja valokuville. Arto kertoi, että Hollola-talo etenee hankesuunnitelman mukaisesti.

   Sovittiin, että taidevaraston sijoittumisesta Hollola-taloon ja erityistarpeista pidetään erillinen kokous.

4. Anni kertoi, että Kotiseutuyhdistyksen ometan kattohanketta on saatu edistettyä; kesällä kattolaudat on esikäsitelty. Elinvoimakeskukselta on saatu avustusta. Tarkoitus on kilpailuttaa urakoitsijaa syksyn aikana, jotta saadaan ainakin toinen lape navetan katosta korjattua.

5. Heidi totesi, että Koski-seura ry:n ylläpitämää digitaalista paikallislehteä ja verkkosivustoa, Kosken Kohinoita, kehitetään hankerahan avulla. Muistojeni koulu -näyttely on ollut ykkösjuttu, kävijöitä oli hyvin kesän aikana.

6. Anni lähettää Hollolan kotiseutumuseon osalta Päheet museot -viikon kävijämäärän Elisalle.

8. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Hanna Kaitila päätti kokouksen klo 15.29.
Seuraava kokous pidetään 30.11.2026 klo 14.

LIITE 1 Ajankohtaista alueellisesta vastuumuseosta
2 Päijät-Hämeen julkisen taiteen käsikirja, luonnosesittely

LAHDEN MUSEOT

Ajankohtaista alueellisesta vastuumuseosta

7.9.2026 Hollola

Avustuksia rakennusten kunnostamiseen

- Avustusta voi hakea Museovirastolta ja elinvoimakeskukselta (Itä-Suomen elinvoimakeskus).
- Avustusta myönnetään toimenpiteisiin, jotka säilyttävät ja vahvistavat rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja. Lähtökohtana säilyttävä korjaaminen, perinteiset työtavat ja materiaalit.
- Avustusta on haettava ennen töiden aloitusta!
- Avustukset ovat harkinnanvaraisia eli hakemuksen jättäminen ei takaa avustuksen saantia.
- Avustus maksetaan työn valmistuttua kuitteja vastaan. Maksatushakemukseen tulee liittää selvitys tehdystä työstä. Museoviraston maksatus on yhdessä erässä, elinvoimakeskuksella on mahdollisuus useampaan erään.

Museoviraston entistämisavustus

- Avustusta voi hakea kohteelle, joka on suojeltu lailla kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta (572/64), rakennussuojelulailla (60/1985) tai lailla rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) tai kohde on muutoin valtakunnallisesti huomattava.
- Avustusta myönnetään säilyttävään ja palauttavaan korjaamiseen, konservointiin sekä tutkimuksiin ja suunnitelmien teettämiseen.
- Avustuksen haku avautuu lokakuussa 2026 Haeavustuksia palvelussa. Hakea voi 40 % kokonaiskustannuksista. Hakemuksen voi jättää vain hakuaikana.
- Saako työt aloittaa ennen avustuspäätöksen tuloa?
- Avustuksen käyttöaika on noin kaksi vuotta.
- Lahden museot on avustuksen valvoja. Ennen töiden aloitusta tehdään aloituskatselmus ja ennen maksatusta loppukatselmus. Museo on mielellään apuna koko projektin ajan.
- Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämisavustukset - Museovirasto

Linkki oppaaseen löytyy Museoviraston Ajankohtaista valtionavustustoiminnassa –sivulta.

Elinvoimakeskuksen rakennusperinnön hoitoavustus

- Avustusta voi hakea kulttuurihistoriallisesti arvokkaalle kohteelle.
- Avustusta myönnetään säilyttävään korjaamiseen sekä tutkimuksiin ja suunnitelmien teettämiseen.
- Avustuksen haku avautuu syksyllä 2026 aluehallinnon asiointipalvelussa. Hakea voi 50 % kokonaiskustannuksista. Hakemuksen voi jättää ympäri vuoden, mutta päätökset tehdään kerran vuodessa keväällä.
- Työt voi aloittaa hakemuksen jättämisen jälkeen, mutta tiedostaen, ettei mahdollisesti tule saamaan avustusta.
- Avustuksen käyttöaika on noin kaksi vuotta.
- Lahden museoilla ei ole valvontatehtävää avustukseen liittyen, mutta museo on mielellään apuna koko projektin ajan.
- Avustus rakennusperinnön hoitoon - Elinvoimakeskus

Yhteystiedot

Rakennustutkimus
Satu Taivaskallio
+358 50 518 4590
satu.taivaskallio@lahti.fi

Korjausrakentamisen neuvonta
Ritva Ruponen
+358 44 482 6372
ritva.ruponen@lahti.fi

Arkeologia
Esko Tikkala
+358 44 482 6373
esko.tikkala@lahti.fi

Alueellinen museotyö
Anna-Riikka Vaden
+358 50 398 5492
anna-riikka.vaden@lahti.fi

Aluetaidemuseotyö
Elisa Lindell
+358 44 482 6371
elisa.lindell@lahti.fi

LAHDEN MUSEOT

Päijät-Hämeen julkisen taiteen käsikirja, luonnosesittely

Hollolan kulttuuriympäristötyöryhmä 7.9.2026

Taustaksi

- Alueellinen vastuumuseouudistus 2020 alusta tuonut lisää vastuita museoille, julkista taidetta edistetään
- Varsinais-Suomen vastuumuseon ja Taiken kanssa tehtyä yhteistyötä 2020-2023
- Lahden julkisen taiteen periaateohjelma hyväksytty kaupunginhalituksessa maaliskuussa 2024

Käsitteitä, julkinentaide.fi

- Julkinen taide on julkisella tai puolijulkisella paikalla, joko ulkona tai sisällä, olevaa taidetta. Julkisen taideteoksen voi rahoittaa niin valtio, kunta kuin yksityinen taho. Julkinen taideteos voi olla rakennuksista erillinen (esim. jalustalla oleva veistos) tai rakennuksiin integroitu (esim. seinämaalaus tai rakenteisiin asennettu valoteos). Julkinen taideteos voi olla esimerkiksi maalaus, veistos, grafiikanteos, valokuvateos, videoteos, valo- tai ääniteos, esityksellinen tapahtuma, tai näiden yhdistelmä.
- Julkinen tila tarkoittaa kaikille avointa ja käytettävissä olevaa tilaa, kuten katuja, toreja, puistoja, uimarantoja ja urheilukenttiä. Puolijulkinen tila tarkoittaa tilaa, jonka käytössä on yleisölle rajoituksia. Esimerkiksi kauppakeskukset, sairaalat ja kerrostalojen piha-alueet.
- Prosenttiperiaate on periaatteellinen päätös käyttää noin 1 prosentti rakennushankkeen määrärahasta taiteeseen. Prosenttiperiaate toteutuu useimmiten kunnan kaavoitus- tai rahoituspäätöksenä. Se voidaan esimerkiksi asettaa tontinluovutuksen ehdoksi. Prosenttiperiaate soveltuu niin uudisrakentamiseen, peruskorjauksiin ja täydennysrakentamiseen kuin infrarakentamiseen.

Käsikirjan sisällöstä

- Tarkoitus antaa kunnille ohjeita ja käytännön apua julkisen taiteen hankkimiseksi
- Käsikirja on suunnattu kuntien työntekijöille, jotka työskentelevät kulttuurin, kaupunkisuunnittelun ja -infran piirissä
- Käsikirjassa tullaan kuvaamaan, mitä julkinen taide käytännössä on. Julkisen taiteen rahoitusmallit tuodaan esiin, ja kuvataan erilaisia toteutustapoja, myös erilaisia hankintamalleja selostetaan
- Käsikirjan toivotaan madaltavan kynnystä toteuttaa pienempiä ja suurempia julkisen taiteen hankkeita. Taustalla vaikuttaa myös ajatus prosenttiperiaatteen edistämisestä sekä julkisten tilojen laadun parantamisesta taiteen avulla

Sisällys

1. Johdanto
2. Julkinen taide – mitä ja miksi
3. Kunta julkisen taiteen tilaajana
- Miten edetä?
- Osallistaminen julkisen taiteen hankkeissa
- Laki kuntien kulttuuritoiminnasta
4. Julkisen taiteen hankintamallit
- Avoin taidekilpailu
- Kutsukilpailu
- Rinnakkainen luonnostilaus
- Portfoliohaku
- Suora tilaus
- Valmiin teoksen osto
- Taideteoslahjoitus
5. Julkisen taiteen rahoitusmallit
- Prosenttiperiaate
- Taidevelvoite
- Rahastomalli
- Erillisrahoitus
6. Julkisen taiteen sopimukset, elinkaari ja huolto
7. Esimerkkihankkeiden kuvauksia
8. Lisätietoa ja tarpeellisia linkkejä

Kysymyksiä:

- Miten kunnassanne prosessin pitäisi mennä, jotta hankesuunnitelmiin saataisiin taide mukaan? Missä vaiheessa vaikuttaminen? Museon lausunnot, jokin muu?
- Millaista kuntien välistä yhteistyötä voisi julkisen taiteen tiimoilta tulevaisuudessa olla?
- Ohjelmaan on suunniteltu erilaisia hanke-esimerkkejä, millaisia niiden tulisi olla, jotta ne palvelisivat kuntia parhaiten? Ovatko ne tarpeen ollenkaan? Entä taiteilijan tekemä kirjoitus julkisen taiteen hankintaprosessista omasta näkökulmasta?
- Miten käsikirja tulisi parhaiten käyttöön?

- Muita ajatuksia ja evästyksiä